

عربستان در پی اعتمادآفرینی میان حکومت و شیعیان

تلویزیون دولتی الاخباریه عربستان روز جمعه در گزارشی کم سابقه به تشریح و توضیح برگزاری مراسم تاسوعا و عاشورای حسینی در امنیت کامل در یکی از پرجمعیت‌ترین شهرهای شیعه‌نشین عربستان پرداخت.

تلویزیون دولتی الاخباریه عربستان روز جمعه در گزارشی کم سابقه به تشریح و توضیح برگزاری مراسم تاسوعا و عاشورای حسینی در امنیت کامل در یکی از پرجمعیت‌ترین شهرهای شیعه‌نشین عربستان پرداخت.

به گزارش ایسنا، تلویزیون دولتی الاخباریه عربستان که چهارمین شبکه مطرح در میان رسانه‌های رسمی این کشور است، اخیراً در گزارشی که توسط گزارشگر این شبکه تهیه شده است، برگزاری مراسم عزاداری دهه اول محرم در شهر قطیف عربستان را به تصویر کشید.

مراسم عزاداری امام حسین (ع) هر ساله در شهرهای شیعه‌نشین عربستان، هم‌زمان با ایران، عراق و در دیگر شهرهای مختلف دنیا برگزار می‌شود با این تفاوت که در سال‌های گذشته، شیعیان در عربستان برای برگزاری این مراسم‌ها با محدودیت‌های شدید و فشارهای زیاد مواجه بودند.

محمد الحمادی، مجری شبکه تلویزیونی الاخباریه، در این گزارش تأکید دارد که "دستگاه‌های امنیتی عربستان تلاش‌های گسترده‌ای برای برگزاری موفقیت‌آمیز مراسم عاشورا که شیعیان شهر قطیف هر ساله برگزار می‌کنند، انجام می‌دهند و همکاری مردم با مأموران دولتی اساس این موفقیت بوده است و اداره اوقاف قطیف یکی از موسساتی است که در این زمینه نقش ایفا می‌کند."

وی تصریح کرد که "حضور مأموران امنیتی برای حفاظت از برگزاری این مراسم‌ها در کنار شهروندان عادی، تابلویی از زیبایی و همزیستی را ترسیم می‌کند."

مجری در ادامه گزارش خود تأکید دارد که "خطیبان بر روی منبرها خطبه‌های اعتدال‌گرایانه بیان می‌کنند و جوانان را به خودسازی و توسعه ملی تشویق می‌کنند."

صالح الملاحی، دستیار رییس اداره اوقاف قطیف نیز خاطرنشان می‌کند: موسسات و نهادهای دولتی تلاش گسترده‌ای در راستای موفقیت این مراسم انجام می‌دهند و این مراسم بسیار متمایز برگزار می‌شود و هر سال گسترده‌تر می‌شود.

در روزهای اخیر نیز ویدئویی از عزاداری شیعیان عربستان در قبرستان بقیع در مدینه منوره منتشر شده است؛ اقدامی که رسانه‌ها و کاربران شبکه‌های اجتماعی آن را "بی سابقه" توصیف کرده‌اند.

هر ساله برگزاری مراسم عزاداری در شهرهای شیعه‌نشین عربستان به ویژه از بعد از سال ۲۰۱۵ که محمد بن سلمان به عنوان وزیر دفاع مسئولیت داشت، با چالش‌ها و مشکلات عمده‌ای رو به رو بوده است. حکومت سعودی فشارها و دستورالعمل‌های محدودکننده بسیاری را در این ایام اعمال می‌کند از جمله اینکه انجام مراسم تنها به حسینیه‌ها محدود است و با هرگونه اقدامی که به برگزاری مراسم در خیابان‌ها و کوچه‌ها منجر شود، برخورد می‌کند.

البته در ایام همه‌گیری کرونا این مراسم با تدابیر بهداشتی در فضای باز انجام شد. در عین حال در سال‌های اخیر به دفعات شاهد لغو مراسم‌های عزاداری محرم و برداشتن بنرهای مربوط به برگزاری مراسم عزا در این ماه و اقدامات دیگر دولت عربستان در شهرهای شیعه‌نشین به ویژه شهر قطیف بودیم. در برهه‌ای نیز گزارش‌ها حاکی از آن بود که مأموران سعودی با یورش به مسجد امام حسین (ع) در شهر «العوامیه» در استان قطیف این مسجد را با بولدزر کاملاً تخریب کردند.

مردم و جوانان شهر قطیف و دیگر شهرهای شیعه‌نشین همواره در مخالفت با حکومت آل سعود سرآمد بوده‌اند، تا جایی که تاکنون ده‌ها تن از اهالی این منطقه توسط دستگاه امنیتی عربستان بازداشت شده‌اند. هم‌چنین با قدرت گرفتن محمد بن سلمان روند بازداشت‌ها و سرکوب شیعیان و مخالفان دولت افزایش چشمگیری داشته است. تنش‌ها در این منطقه در می‌تواند در ۲۰۱۹ وقتی دولت سعودی دست به اعدام ۳۷ نفر زد و همچنین در مارس ۲۰۲۲ که ۴۱ نفر از معترضان شیعه عربستانی و از اهالی مناطق الاحساء و قطیف در شرق عربستان اعدام شدند، تشدید شد.

شیخ «نمر باقر النمر» از علمای شیعه عربستانی نیز در پی اعتراضات علیه دولت سعودی در سال ۲۰۱۲ بازداشت شد. در ۱۶ اکتبر ۲۰۱۵ دادگاه جنایی عربستان سعودی به دلیل اقدام علیه امنیت ملی و محاربه، او را به «اعدام با شمشیر و به صلیب کشیده شدن در انظار عمومی» محکوم و در ۱۲ دی ماه ۱۳۹۴ (۲ ژانویه ۲۰۱۶) حکم اعدام اجرا شد. اعدام این عالم شیعه واکنش گسترده ای در منطقه و سازمان های مستقل بین المللی در پی داشت.

عربستان در پی اعتمادآفرینی میان حکومت و شیعیان

ایران همواره از حامیان شیعیان عربستان و نسبت به تحولات این منطقه حساس بوده است. در ماه های اخیر و بعد از توافق ایران و عربستان برای بهبود روابط سیاسی و دیپلماتیک و استقبال کشورهای منطقه و دنیا از این توافق، شاهد گشایش های سیاسی، امنیتی، اقتصادی و آیینی و مذهبی بودیم. به علاوه گشایش سفارت خانه ها و کنسول گری های دو کشور و تبادل هیات دیپلماتیک که از مهم ترین و موثرترین مسیرهای تبادل پیام میان کشورهاست، نتایج بسیار خوبی از تعامل و هماهنگی میان دو طرف را به جای گذاشته است.

بدون شک تبادل سفیران دو کشور در نزدیکی دیدگاه ها و رفع اختلاف نظرها موثر است؛ امری که برای هشت سال دو کشور از آن محروم بودند و دو طرف با واسطه و بعضا سوءبرداشت از مواضع و اظهارات تصمیم گیری و اقدام می کردند.

اقدام شبکه تلویزیونی دولتی عربستان به انتشار گزارش از برگزاری مراسم عزاداری حضرت اباعبدالله الحسین (ع) اقدامی کم سابقه در رویکرد دولت سعودی نسبت به شیعیان قطیف است. گزارشگر این شبکه تلاش دارد، از یک سو بر "مسالمت آمیز" بودن سخنرانی ها بر روی منبرهای عزا و از سوی تلاش دولت بر حفظ امنیت مراسم ها تاکید کند.

با این حال رویکرد "مثبت" و "مصالحه" جویانه دولت با انتشار و پرداختن به موضوع عاشورا و مراسم عزاداری شیعیان در جای خود قابل تامل است. هر چند اقدامات تبعیض آمیز دولت عربستان در برخورد با جوانان شیعه و نیز اقدامات اقتصادی که موجب کم برخورداری این منطقه از توسعه و پیشرفت نسبت به دیگر شهرهای عربستان شده است، قابل چشم پوشی و انکار نیست اما گام های کوچک اما رو به جلو در اعتمادآفرینی میان حکومت و شیعیان این منطقه می تواند به بهبود شرایط به طور کلی منجر شود.